

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 31.

V Mariboru 4. avgusta 1870.

Tečaj IV.

Iz bojišča.

Pod tem naslovjem bomo tako dolgo, dokler bo trajala vojska, prinašali vse najvažnejše prigodbe na bojišču. Ker se je vendar do danes celo malo važnega dogodilo, ali še dozda nam ni znano, hočemo samo v kratkem povedati to, kar smo izvedeli iz francoskih in nemških časnikov.

Iz vseh dozdajnih poročil se vidi, da se še le samo predne straže tepejo. Tako se piše, da so se teple pri Reinheimu, Forbachu, Saarbrücku, Gersweilerju, Kaiserlauternu, Dürckhaimu itd.; pri nekih teh krajih so bili tepeni Francozi, pri nekih spet Prusi, da bi pri Rheinfeldu in Freiburgu Francozi dva virtemberska polka bili popolnoma posekali, se ne potrdi.

Napoleon ima svoj glavni kvartir v Metz, in Francozi so že pre na večih krajih prestopili Reno. Iz Kopenhagena se piše, da so pri Skagenu videli 7 francoskih oklepkih fregat in dva parobroda. Prusi se zlo bojijo, da bi Francozi prišli s svojim vojnim brodovjem v vzhodno morje in Pruse od one strani tudi napadli, zato delajo velike priprave pri morju.

Da pa bodo naši čast. bralci lože vojsko sledeli, hočemo danes naznaniti, najimenitnejše generale, kateri v francosko-pruski vojski zapovedujejo armadama: V francoski armadi so: Mak-Mahon, zapoveduje v centru; Bazaine (izgov. Bazén); Cousin de Montaubau (izg. Kusen de Montobo); Trohu (Troki); Lebrun (Lebrün); Leboeuf (Lebef); Bourbaki (Burbaki); Ladmirault (Ladmiro); in du Failly (dü Felji). Tudi stari maršal Baraguaj d' Hilliers (Barage Hilier); Canrobert vodja ostale armade v sredini francoske dežele. — V pruski armadi pa so ti-le imenitni generali: Moltke, Vogel pl. Falkensteinski, Steinmetz, Herwarth pl. Bittenfeldski, Fransecki, princ Friderik Karol in pruskega kralja naslednik, Manteufel, Göben in Beyer. Naj glasovitejši med temi so Mak-Mahon, Bazaine, Moltke in princ kraljevski naslednik. Tudi cesar Napoleon in pruski kralj sta pri armadi.

Tabor pri Kapeli,

eno uro niže Radgone.

(Dalje.)

Gosp. F. Žitek rihtarovski župan je v kratkem ali vendar prav jedernatem govoru dokazal, da je sila potrebno, da se prosta hudodelstva, pregreški in prestopi naj ojstreje kaznujejo, kakor zdaj.

Govornik je po primerljajih dokazal, kako so se prej tati strašno ječ bali, in če je kateri prišel domu iz ječe, je rekel, da hoče vse drugo rajše pretrpeti, samo v ječo več noče iti. V prejšnjih časih je tedaj zapiranje tatov nekoliko koristilo, in marsikteri je prav poboljššan prišel domu, zdaj pa v naši novi svobodni eri je to vse drugače, ker če zdaj tat iz zopora pride, še je stokrat hujši, kakor je bil prej, in sicer zakaj? ker se mu tamo ne godi samo prav dobro, temuč pride tudi s drugimi hudodelniki skupej, od katerih se

nauči še več hudobij kakor jih je prej znal, in kakih se morebiti doma nikdar ne bil naučil.

Govornik je povedal dva primerljeja, ktera je čital v „Slov. Gospodarju“, in s kterima je dokazal, da sta dva tata taki prve dni ko sta prišla iz ječe, kot razbojnika ljudi ubila in obropala, to je tedaj sad vezdajnega kaznovanja tatov. Govornik je še konečno dokazal, da če se to ne bode premenilo, če se hudodelci namreč ne bodo ojstro kaznovali, ne bomo mogli več obstati, ker vsak revež bo rajše kral, kakor delal, ker se mu v zaporu, kder nič ne dela, dosti bolj godi, kakor doma, kder mora težko delati. Predsednik je dal glasovati o ti rezoluciji: „Navzoči izrečemo, da je sila potrebno, da se prosta hudodelstva ostreje kaznujejo.“ — Rezolucija je bila soglasno sprejeta.

Gosp. J. Kukovec nastopi potem oder in govori o dveh bolj lokalnih zadevih in sicer, da se naj Mura od Radgone do ogerske meje na deželne stroške regulira. Ta govor se glasi tako-le:

Dragi rojaki! Vse, kar so Vam do zdaj gospodje predgovorniki razlagali, vsi predlogi, ki ste jih do zdaj potrdili, zadevajo naš narod v obče; jaz pa Vam hočem nekatere reči razložiti, ki se posebej nas, ki smo tukaj zbrani, v ožjem pomenu tičejo. Ljubi moji, jaz mislim, da je zemlja, ki jo s trudom težkega dela v potu našega obraza obdelavamo, za nas neprecenljive vrednosti; ona nam prinaša vsakdanji kruh, ona nas oblači in tudi za nas težek davek plačuje. Za mali kos zemlje nastale so že mnogokrat med poprej najboljšimi sosedi in mejaši svaje, najhujši prepiri in pravde, ki so že marsikoga na beraško palico spravile, ali poleg vsega tega nobeden noče popustiti, vsak čuva in brani svoj košček zemlje, in če je potrebno, da zadnjo kapljo krvi; in tako je tudi prav, saj zemlja, ktera nas redi, je naša najb ljša mati. Dragi moji, mi se na eni strani za kos zemlje tako potegujemo in branimo, na drugi strani pa se pripušča, da nam nenastitljivi sovražnik seženj za seženjem, oral za oralom najboljše zemlje, brez da mu kdo brani, neprenehoma jemlje in grabi; ali nije to čudno! Komu nije znano, koliko lepe in plodne zemlje je že Mura od Radgone dol spodkopala in z nerodovitnim peskom in kamenjem obsipala. Koliko košček kruha je že splavalo po vodi! Pa na to vse nihče ni z glavo ne gane. Da si tukaj škodo, ki jo je Mura samo med Hrastjem in Vučjo vesjo naredila, jasnejše pred oči postavimo, hočem z nekaterimi številkami na pomoč priti. Vzemimo, da Mura na rečenem mestu nije več kot 200 orjaških oralov poškodovala — v resnici jih je mnogo več — vrednost enega oralu postavimo na 100 gold., to vkupaj iznaša 20.000 gold.; ali zemlja razun svoje stanovitne vrednosti donaša še vsako leto posebne čiste dohodke; postavimo te po katastralni ceni na 16 gold. na leto od oralu, dobimo od 200 oralov, 3200 gold., pomnožimo ta čisti dohodek s 10 letmi, dobimo iznesek od 32.000 gold., ako ti zgubi na čiststem dohodku še prištejemo zgorej omenjeno zgubo na stalni vrednosti zemljišča, dobimo potem celotno zgubo od 52.000 gl. ali je to mala škoda? Nadalje ne bo morebiti 14 dni preteklo, da tudi okrajna cesta v vodo padne (je že! Vredn.), ker se za odstranjenje te nevarnosti razun drogov kraj ceste ni nič storilo, čeravno se po ti cesti veliki in mali gospodje gor in dol vozijo. Tukaj drugega ne bo preostalo, kakor cesto drugam preložiti; ali zemljišča za to nije dolžan nihče zastonj dati, tudi nije nihče dolžan nove ceste zastonj delati. Iz tega sledi, da se bodo morali tukaj zopet tisoči izdati in

to samo za tega voljo, ker se je zanemarilo ob pravem času nevarnost z manjšimi stroški odpraviti. Zdaj pa nastane vprašanje, kdo je dolžan tukaj pomoči. Sami si nemoremo, tedaj pride na vrsto dežela in država. Ljubi moji, v deželno blagajnico plača letošnje leto samo ljutomerski okraj 11735 gld. 24 kr., vzemimo ta iznesek čez 10 let, ker smo poprej tudi davek plačevali, pride vkupaj 11,7350 gl., tukaj še gornjoradgonski okraj nije prištet. Kaj pa dobimo za to, skoraj nič. Vržencem so se res že nekatere tisuče za reguliranje Mure iz deželne blagajnice izplačale, pa kaj je to proti iznesku, ki ga leto za letom v deželno blagajnico plačujemo. In zato, da je deželni odbor že nekatere tisuče Vržencem izplačal, menijo nekteri, da naj bi prav zadovoljni bili, da bi nam teh drobtinic deželni odbor ne okratil. Jaz pa menim, da imamo sveto pravico tirjati, da se naši s krvavi žulji pridelan denarji tudi na našo korist in hasen obrnejo. Ker pa se nihče ne gane, da bi nam tukaj na pomoč pritekel, zato povzdignimo mi svoj glas in tirjajmo vsi skupaj, kar nam gre.

Tudi rezolucija, da se naj Mura od Radgone do ogerške meje na deželne stroške regulira, je bila soglasno sprejeta. (Konec pr.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca avgusta.

V hiši in dvoru. Žitno seme se mora priskrbeti, novo izmlačeno zrnje se mora večkrat premetati, lan in predivo sušiti, kokošina jajca se za zimo naj nabirajo in pri- lično hranijo.

V hlevih. Jagnjeta se morajo striči. Živina se po otavni kositvi naj goni na pašo.

Na vrtu za zelenje. Seme zrelih zelišč se naj nabira; čebula se naj spravi, špinača, zimski kel, zimski in poletni čebul se naj seje za pomladsko rabo; zelar, kel in repa se mora okopati, jagode se presajajo; metulji kapusniki se naj lovijo.

V sadovnjakih. Rani sad se naj nabira, pri mokrem vremenu se naj okolira na speče oko; okoliranje v tem mesecu je posebno koristno pri vseh sadovnih drevesih. Koščiice za koščični sad se morajo taki posejati, ko se naberejo.

V vinogradih. Tretja kop, drugo vezanje, trte vodnike se naj otrgavajo, proti koncu meseca se vrhi trt lahko otrgajo.

V hmeljnikih. Proti zadnjemu t. m. se začne hmel pobirati in sušiti.

Na polju in senokošah. Žetva se nadaljuje, deltelja za seme se mora domu spraviti; lan in konoplje se naj popipljejo, mak se naj pobira. Za zimske setve se oranje začne, zimska ogršica, repa, strnišnica in druge trave za klajo se ta mesec morajo sejati; strnišča se morajo ali sprati ali se mora v nje posejati grahorica, s katero se gnoji, ali repa strnišnica. Otava se kosi; voda se naj napeljava na senokoše. Ta mesec je tudi koristno nove senokoše posejati, če je vreme deževno, če se kesnej posejejo, lahko zmrzne nova setva.

Pri ulnjaku. Slabi panji se ali naj celo pokončajo, ali izženejo, ali pa k drugim pridenejo. Troti se začnejo pokončavati.

Pri ribnikih. Mladi krapi se naj v ribnike spustijo, v ribnike se ne smejo spuščati niti gosi niti race.

V logu. Celi log se mora na tanko pregledati in drevesa za sekanje zaznamovati. Proti koncu tega meseca se tudi lahko nabira brezovo seme. Ostro se mora paziti na ogenj, ker spodnje veje se že začnejo sušiti in se zato lahko vžgejo.

Lo v. Začnejo se straljati mladi zajci, prepelice in jerebice.

Umni sadjorejec.

Drevju škodljive živali.

Najnevarnejše in sadnemu drevju zlo škodljive živali so:

Zajci.

Posebno v hudi zimi, in kadar je veliko snega, zajci mladike in gladko kožo po deblu mladih dreves objedó;

včasi pa tudi že bolj odraščenih dreves deblino skorjo oglo- dajo. Jablančke in mlade češplje najbolj ljubijo in jih tako objedo, da se celo posušijo, ker zajčja slina, pa tudi kozja, je strup drevju. Da se temu v okom pride; eni mlada drev- esa v jeseni s trnjem ogradijo; drugi debela v slamo zavije- jo, toda ne predebela, da drevo zraka ima, in slama moče ne pridrževa; najboljša pa je taka drevesa, in sploh drevje zavolj mrčesov večkrat, zlasti v jeseni z apnom pobeliti; ali pa z mastjo, posebno pasjo, jih pomazati.

Če je zajec katero drevo ogrizel, se mu najbrž rana do živega izreže in z drevesnim mazilom zamaže; da s časoma zaceli. Ni dobro okoli dreves deteljnega semena sejati, ki koreninam živeža jemlje, pa tudi zajee vabi, kateri deteljo jako ljubijo.

Miši.

Ta žival ne le vsejane peške ali sajene orehe rada pojé, temuč tudi že odraščenim drevesom korenine zgrize, da ne morejo več rasti.

Past, s fosforom ali z bunkicami od vžigalnic (šibic) ostrupena meča od kruha, ali ostrupeni sir po luknjah na- stavljen, miši umori; tudi bezgovec, brinjeve veje, trnje, ne- kteri svetjejo, da pomaga.

Hrošči.

Kebri, katerih je brez števila mnogo plemen, so drevju jako škodljivi, ker mlado listje objedó in cvetje uničijo. — Največo škodo naredijo brošči, ki vsako tretje leto iz zemlje pridejo. Prej so bili v zemlji beli črvi, debeli, pale dolgi, ki so ne le žitom in zeliščem, ampak tudi mladim drevesom korenine spodjedali, da so se morale posušiti; po travnikih ali senošetih je večkrat velikih leh viditi, kjer trava ne ra- ste; zakaj ti požrešni črvi so travine koreninice spodjedli, da je vsa tratinca osuhnila; po takih krajih se potem vrane zbirajo, ki črve iščejo in jih zobljejo. Skrbno je tedaj treba brošče zjutraj zgodaj z drevja tresti in v posodo pobirati, jih popariti in za dober gnoj obrniti, ki tudi drevesom, če je strohnen, dobro tekne; ali pa se iz njih kolomaz žge na tak način, kakor si vedo naši ljudje smolo pripraviti ali na- rediti. — Hrošči najbolj bruske, češplje, orehe, pa tudi ka- vernike ali grozdje objedó. Tako objedeno drevo nima tisto in prihodnje leto sadja, če se celo ne posuši. V Ljubljani in Celovcu — menda tudi na Štajarskem bode se sklenilo — plačujejo tiste, ki gotovo mero hroščev naberejo. Največa hvala in čast pa je, če vse občine in vsak posestnik mar- ljivo pokončuje ne le brošče, tudi požrešne gosence uničuje „brez plačila“, saj vsak le sebi pomaga.

Dolgorivček.

So pa tudi še drugi, majbni, svitli nekoliko od zadaj voglati kebrički z dolgim nosom, dolgorivčki, ki mladike pregrizujejo, da se posušijo in odpadejo. Kadar svojo zalego naredijo, kjer majbne jajčke znesejo in perje ali listje zasušijo, potem mladiko ali list čisto odgriznejo, da na tla pade; kar se obilno v spomladi meseca aprila in še več meseca maja na mladih jablanah, posebno pa na bruskah in trti vidi in najde. Na trti večkrat ne le perje, ampak tudi ka- vernike ali grozdiče z mladikami vred uničijo. Iz te zalege pride kmalo črvič, ki od listja ali mladike živi, dokler iz nje v zemljo ne zleze, iz ktere drugo leto letič kebriček na dan pride. On je malo večji, rumeno-zlate, svitle barve, ona pa nekoliko manjša in bolj zelene, svitle barve, ki nima tako dolgega nosa ali rivčeka, zato se zovejo dolgorivčeki. Tudi te kebre je treba loviti in pomoriti. Na listu rad sedi, hitro pa se na tla vrže in skrije med travo ali v zemlji, če le količkaj list ganeš; vjemi ga tedaj hitro s prstmi, ko ga zagledaš, ga zdruzi in končaj; tudi vejice, mladike in za- sukano listje poberi, na katerih je zalega in jih sožgi; jih preč metati, nič ne pomaga; jajčica zdruzi ali zalego so- žgati je treba. Tako ravnaj tudi po vinogradu, kder še ve- liko več kvara narejajo, kar ti je znano.

Dopis.

Iz Makol. Pred kratkim sem bil neko nedeljo v gostilnici g. Tamburja in sem tamo čul neke prav važne stvari, ktere mislim, da so priobčenja vredne. Pogovarjali so se tamo cerkveni oskrbniki med seboj o nekkih cerkvenih

zadevah. J. Ž—n je namreč rekel svojemu tovaršu Ž—cu: Kaj bomo začeli, ker naša cerkev ima pri mnogih dohodkih še zmirom dolge, kar jaz in g. Ž—t lahko dokaževa. Zdaj smo n. pr. dozidali novo kapelo, ktera velja kakor račun kaže, samo 82 gld., po dobrovoljnih prineskih pa smo dobili 109 gld. v ta namen, in vendar zdaj račun kaže, da smo še 9 gld. za zidanje kapele dolžni. G— pa še na to reče, da je dolga mnogo več. — Morebiti bi se ta račun razjasnil dal po besedah g. P—ja, ki je rekel: „Jaz pa vidim, da sv. Ana tebe Ž—n prav rada ima, ker ti je hlače in lajbič iz črnega santigloja spravila!“ Ali ne bi dobro bilo, če bi se ta prav zanimiv račun še enkrat dobro pregledal?

Pravicoljub.

Vincar.

(Spisal Fr. Jančar.)

Vincarji! ta sestavek vas ne sme vgriznoti ali razžaliti tim manj pa meni sovraštvo vaše nakopati, ki bi vas brez ozira posameznih le rad zdramil in na boljše, častitljivešo pot povzdignol, kar se bote sami lahko prepričali, ako sebe premišljujete in ta sestavek pazljivo čitate. Ta sestavek ne zadene zgol vas, marveč vsakega posestnika, ki iz dneva v dan živi, in le je in pije, ter se dobro ima, dokler gre — potem jo pa mora mahnoti s trebuhom za kruhom, ali celo torbo si obesiti in beračaje od hiše do hiše ljudi nadlegovati, ko je v veselih dnevih sebi enake ljudi pomnožil in jih v isti revni stan spravil, ki se je njemu toliko dopadel. Kaškošno drevo, takošni sad.

Maisikteri posestnik vinograda si je vendar že nekaj skusil z vincarji. Vsa spričala in priporočila posestnikov o svojih vincarjih so jako na slabih nogah; zakaj pridni in pošteni vincar se le z vso silo preseli, to je: kader se družina preveč pomnoži in ni prostora več za toliko ljudi v hiši — vincarji, ali kader si v obče misli stan zboljšati — a z malopridnim pa ni nikomur pomagano, in vendar tudi ta se spričuje s dobrim spričalom. Vincar biti mora, ker brez take nadloge mnogi vinograški posestniki še obstati nebi mogli, in jih toraj imeti morajo zavoljo obdelovanja vinograda, bodi si kakorkoli — pa tudi zavoljo varstva in čuvanja robe, ktero ima v vinograški hiši posestnik.

Mislimo si o vincarju sledeče: Nek človek, tu posestnik vinograda, gre po poti in naleti na človeka, ki se mu več ali manj dozdeva sposoben za obdelovanje vinograda in čuvarstvo svoje hiše — ker na čelu se ne čitajo njegove zmožnosti in čednosti — ga ustavi in nagovori: Prijatelj! Jaz imam v dobrem stanu hišo za stanovanje ene družine veče ali manjše, pivnico in srambo za razno tvojo robo, gumno parno, hleve svinjske, v kterih si zamoreš tri, četiri in še več svinj rediti, tudi za govedo je hlev, v kterem moreš najmanj dve kravi imeti. Zato ti prepustim oral njive, — nekteri še več, en oral travnika, vso košenino po obširnem sadunosniku in travo po vinogradu, en oral gozda ali še več za grabljanje listja za steljo, ali pa ti steljo kupim, če je sam nimam, tudi vejevja iz gozda ti dajam, samo pazi na gozd. Imaš primerni vrt za kuhinsko potrebo in rabo. Dalje dobiš vse tropine vinske in drugega sadja, kadar se jabelnik ali hruškovec dela. Prvi sad je ves tvoj, dokler se trebi, si ga zamoreš v hasek obračati, ko bo pa popolnoma dozorel, ga dam otresti in ti vselej ktero drevo s sadjem polno prepustim; le sam nesmeš nikdar ktero drevo oberati, temuč le to porabljati, kar samo iz drevesa pade. (Tega se noben vincar ne drži, in če on sadja ne pobere, pa njegovi otroci večkrat še zeleni sad pojedó.) Zato pa mi oberaj gosenične zaloge in sploh brani sadje in drevje, ter ga okopaj in pomazi v jeseni. (Kar spet ne stori, ako ni dnina, le sadje vidi na drevesu, drugega pa nič.) O prvi kopi dobiš primerno vina ali jabelnice, tri, pet in še več veder, kar se po številu kopačev zračuni. Sploh dobiš pi-jače o večih svetkih, o kakem posebnem delu ali kaderkoli tam pridem, ti je pinta vina zagotovljena. Vse poškodovanje in popraviljanje na hiši in v izbi, postavim: polomljena peč itd., na skednju, hlevih, dacije za njive, travnike itd. sam plačujem. Karkoli mi boš po vinogradu ali drugih zemljiščih, ki niso v tvojo rabo prepuščena, delal, služiš za kratki dan po 20 kr. skozi vse leto; o kositvi pa dobiš 50 kr. kot kosec in vina; tako tudi ženjice plačam po 30 kr., dam piti in kruha, ako cel dan žanjejo. Rez, drugo kop in vezatvo mi za 6 gld. en oral vinograda opraviš (moja vincarja še več);

slamo za vez sam preskrbim. Gnoja dobiš vsako leto šest voz, in ako ga mnogo narediš, še več. (Vzame si ga pa, kolikor ga potrebuje ali v dvorišču leži) Vsa slama na mojih njivah pridelana mora pri vincarju ostati v porabo tvoje živine, ker je s pomočjo mojega gnoja zrastle, ki je tudi le krmo iz vinograda si o preselitvi smeš seboj vzeti: To je vincar! Pod takimi splošnimi pogodbami vincarji živijo posebno gospodskih vinograških posestnikov z malimi izjemki ali razločki v radgonski okolici.

Pitam toraj: Kdo pameten nebi z vsemi četirimi segal in lovil tako zagotovljeno življenje? Kdo bi se še obotavljal in premišljeval toliko dobrot brez vse skrbi prevzeti. — Kdo si ne bi v največjo srečo štel sebe, ženo, otroke, živino s ktero se da tudi precej zdatnega zboljšati in se opomoči, v taki vincariji stanovati in živeti, kder ni drugih stroškov kakor lastnim potrebam zadostovati, oblačila, usnja, soli in drv poskrbeti.

In vendar kako narobe je svet, ki ne pomisli, kader dobrote drži — še le takrat taruja, ko se jih je iz gole trme in prevzetnosti znebil. Toda namesto premišljevat in se zboljšati, se zateleba v druge spake, in njegov stau je slabši od prejšnega. In kaj je temu vzrok. Visoka glava, prevzetija, ktera mu ne dopusti se česa učiti, ker on kot vincar vse najbolje umi — ali kakor so moja pokojna mati radi pravili: dobrot se je preobjedel, kakor hudč rogoza; s tem pa ravno posestniku največ kvara nareja, ker mora vselej tako biti kakor vincar hoče, a ne tako kakor vlastnik želi. Zato so zlata vredni tisti vincarji, ki pravijo: Zaukazano delo se lahko opravi. V tem oziru je le prerensničen pregovor: izmed sto vincarji jih je 99 kujonov! ki se le na videz dobrikajo, in kadar vlastnik pete odmakne, so miši proste, na kar se vincar naj bolj veseli. Zato mu je tudi najljubše, ako lastnika skozi vse leto ne vidi; o času plačila ga že sam rad obiskuje z rovožem, magari če je tako daleč. Po takem ostane vincar sam gospod, pa tudi kar je rahljega, njegovo: vse bi rad imel. Vincar brez dnine ne ene stopinje dobrovoljno ne stori, tim manj pa pri hiši kako malenkost popravi.

(Konec pr.)

Politični ogled.

Avstrijska notrajna politika se je začela prav gibati in zato že danas moremo poročati neka prav važna uradna oznanila. 31. julija je prinesel uradni časnik „Wien. Zeit.“ prvo in najvažnejše cesarjevo pismo, vsled kterega je deželni zbor česki tudi razpuščen in da se mora taki delati za nove volitve, ki se naj taki razpišejo. Njih Veličanstvo pravi v svojem patentu tako-le: „Resni sedajni evropski položaj in osodepolna vojska, ki se je blizo naših mej razuzdala, nalagajo nam kot vladarju dolžnost, da okolo sebe zberemo vsa zastopništva Naši skrbi izročene države.“ Po drugem cesarskem pismu so sklicani vsi deželni zbori razen českega in tržaškega na 20. avgusta, česki pa se bode sošel 27. avgusta, tržaški pa 2. septembra. Ker bode že 5. septembra sklican državni zbor, bode delavnost deželnih zborov celo kratka.

Resni položaj je tedaj bil glavni vzrok, zastran kterega je vlada priporočala cesarju te naredbe, posebno pa razpust deželnega zbora českega. Ali pa bodo Čehi tudi zastran teh resnih časov sami odstopili od vseh uspehov svoje opozicije? Naša vlada je tudi prepovedala javno nabiranje doneskov za prihodnje ranjence v vezdajni vojski, ako bi bili ti doneski demonstrativno namenjeni eni izmed vojskajočih se strank, ker se to nikakor ne zlaga z izrečeno našo nevtralnostjo. V vseh oddelkih vojnega ministerstva se že više osem dni delajo vse potrebne priprave za slučaj vojske. Za zdaj se namerjavajo trije armadni oddelki postaviti na noge; zapoveljstva bi dobili generali Hartung, Marojčić in John. Pri načvojudu Albrechtu je veliko vojaško posvetovanje. V Gradec je prišlo povelje vojaškemu vozarstvu da mora vse svoje odpustnike sklicati in oborožiti.

Dalje je prinesel uradni časnik „Wien. Zeit.“ to važno vest: Papež je sklical dogmo o svoji nezmotljivosti. — Vsled tega so se dotična ministerstva (cislajtanska) temeljito posvetovala in dognala, da ne more dalje veljaven biti konkordat, t. j. da se ima ob moč deti s cesarskim patentom 5. nov. 1855 razglašena, s sv. očetom papežem IX. 18. avgusta 1855 sklenjena pogodba. Vsled tega je cesar naložil

g. ministru uka, naj pripravi tiste postavne predloge za državni zbor, da se po državnih osnovnih postavah in z ozirom na historično dane razmere premenijo že veljavni predpisi ces. patenta 5. novembra 1855, ki so uravnali kat. cerkev v Avstriji.

Iz Ogerske se piše, da se bodo ogerski Honvedji oborožili in za vojsko pripravili, in da je grof Andraši na Dunaju rekel, da si upa, ako bode namreč potreba in sila, 200.000 mož Honvedov vkup spraviti.

Česki narodni voditelji se zdaj posvetujejo, kako se naj zdaj obnašajo.

Iz Lvova se piše, da ona Smolkova, t. j. federalistična stranka zmirom močnejša postaja.

Iz Ruske se piše, da se vlada sicer ne bode vtikala v francosko-prusko vojsko; ker se vendar slučajni ne dajo preračunati naprej, je potrebno, da se tudi ruska armada pripravi za vojsko. Vsled tega se bode 200.000 mož zbralo v poljskem kraljestvu in se bodo kot opazovalne čete postavili na pruski in avstrijski meji, car je prijatelj Prusom. Ko bi se Avstrija zvezala s Francozom, bi ji Rusija napovedala vojsko in bi nemudoma marširala v Galicijo.

Iz Rima se piše, da je francoski poročnik naznanil kardinalu Antoneliju, da vsi francoski vojaki morajo do 10. avgusta zapustiti papeževo deželo.

Iz Pruske se piše, da se je kralj 31. julija podal k armadi, in da je oglasil še prej amnestijo za vse politične pregrehe in zločinstva. Dalje, da je v Berolinu prej bil občni molitveni dan za srečen izid vojske, kterege se je vdeležila strašna množina ljudi. Poroča se tudi, da vsa mladina sili stopiti prostovoljno k vojski; vsak, ki le more puško nositi, hoče iti proti Francozom.

Iz Francoske se poroča, da je cesar, cesarjevič in princ Napoleon odšel k armadi. Francozi ne spoštujejo luksenburgske nevtralnosti, temuč, da je že 20. julija prišlo 100 Francozov v neko vas. Po celi Francoski se podpisujejo in pobirajo dobrovoljni dari v korist vojnih žrtev. Rothschild je podpisal 500 tisoč frankov, in vsega skupaj je že dozdej podpisano poldrugi milijon.

Iz Bavarske smo izvedeli, da je pruski prestolni princ prevzel povelje južno-nemške armade, da se je k bavarski armadi pridružilo tudi 60 tisoč Prusov in da cela ta armada ima 150.000 mož.

Italija je s Francosko sklenola zvezo na udar in obrambo. V Milanu je spet bil nemir in ravno tako v Neapolitanskem, kder se ljudsko mnenje zmirom bolj kaže proti Francozom.

Novičar.

(Vladika Strossmayer) je 25. julija pripotoval iz Rima. V Zagrebu je jugoslovanskega mecenata pričakovalo na kolodvoru više 6000 ljudi najboljih stanov z veliko navdušenostjo. Med tem, ko je vlak stal, je bilo neprestano „živio“ klicanje in prepevanje narodnih pesem. Strossmayerjev voz je bil okinčan s slovansko zastavo in gospé so mu trosile cvetlice. Iz Karlovca, Križa, Koprivnice in Siska so prišle deputacije. Vladika je srčno odzdravil. Kanonik Rački, odvetnik Mrazovič in profesor Makanac so se vladiki do deželne meje naproti peljali in ga tudi spremljali do Siseka. Na vseh postajah od Zagreba do Siseka je bilo mnogo ljudstva, ki je zvnredno navdušeno sprejemalo svojega ljubljencea Strossmayerja.

(Gosp. prof. Janko Pajk) je izdal v programu mari-borske gimnazije obširno razpravo pod naslovom: „Stari rokopis Kranjskega mesta.“ Razpravi so tudi dodane opombe Pisatelj je tudi skrbel za to, da se je nekoliko natisov posebej natisnol. Lepa hvala neutrudljivemu pisatelju.

(Prvi tabor v Istriji) bode letos 7. avgusta v Kubeđu, blizu Kopodistrije. Govorilo se bode o teh-le točkah: 1. Kako si morejo istrijski Slovenci pridobiti svoje pravice? (Tukaj se bode govorilo o zedinjenju vseh Slovencev.) 2. Naj se res vpelja slovenski jezik v šolo in urade. 3. Naj se po manjšajo dače ali saj ne povekšajo. 4. Naj se napravi slovenska glavna šola v Kapodistriji.

(V Ipavi) bode že prej namenjen tabor ki je zastran velikega dežja odložen bil, 14. avgusta t. l. Pričakuje se zlo velika množina taboritov. Ljudstvo je tamo zlo navdušeno za narodno stvar, tudi se je tamo osnovala podružnica ljubljanskega Sokola. Sokolovci bodo pri taboru prvokrat popol-

noma adjustirani pričakovali goste in jih spremljali na tabo-rišče. Vožnja po železnici je od Maribora, Zagreba in Trsta na pol znižana. Karte se dobijo pri vseh večih železniških postajah.

(Prvi koroški tabor v Bistrici) je obiskalo okolo 8000 ljudi, res prav velika številka za koroške razmere. Juri Kravt, ki je prav za prav oče tega tabora, je odprl tabor; predsedoval je g. dr. Zarnik in tudi govoril o zedinjeni Sloveniji, dalje so govorili, Gregorič iz Maribora, Vigele, Kušaj, Kravt, Rezolucije so bile soglasno in z veliko navdušenostjo sprejete. Nazoči ste bile dve glasbi. Po največjih hribih so zvečer goreli kresi. Po deset ur daléko so prišli taboriti s krasnimi zastavami in celo navdušeni za narodno stvar. Iz vsega tega se vidi, da še Koroška za Slovenijo ni zgubljená.

(G. J. Vratič) c. k. okrajni glavar v Slov. Gradu je dobil naslov in značaj namestniškega svetnika.

Najnovjše vesti.

V sredo 3. avgusta popoldne so prišli telegrami, ki so prinesli to-le: Iz Metzja je prišlo uradno francosko oznanilo: „Francozi so prestopili meje in so vzeli v precej ostri bitvi višave, ki gospodujejo nad Saarbrückom.

Prusi so se morali francoski arteleriji vmeknoti, in so po bitvi, ki je trajala celo uro, zapustiti Saarbrücken. Francozi niso mnogo ljudi zgubili.

Cesar Napoleon je s svojim cesarskim princem bil zraven pri bitvi. Dalje se pravi, da Prusi ne bodo branili Triera in da namerjavajo trdnjavo Saarlouis razvaliti.

Prusi so se potegnoli nazaj v Nahethal.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž- dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	70	4	70	5	20	4	40
Rži	3	80	3	55	3	80	3	—
Ječmena	2	90	3	20	3	70	0	—
Ovsa	2	50	2	50	2	30	3	—
Turšice (koruze) vagan	3	75	3	65	3	50	3	80
Ajde	3	—	3	20	3	50	2	80
Prosa	3	—	2	40	3	50	2	50
Krompirja	1	60	1	20	1	50	1	20
Govedine funt	—	20	—	27	—	26	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	10	50
" 18" "	—	—	6	—	5	60	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	7	50
" 18" "	—	—	4	20	—	—	—	—
Öglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	90
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	80
Sena cent	1	40	2	—	1	90	2	—
Slame cent v šopah	1	30	1	30	1	20	1	—
" " za steljo	1	—	0	90	0	80	0	70
Slanine (špeha) cent	40	—	42	—	38	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleondor velja 10 fl. 54 kr. a. v.

Ažijo srebra 129.50.

Narodno drž. posojilo 86.—.

Loterijne srečke.

V Gradu 30. julija 1870: **76 14 6 88 13**

Prihodno srečkanje je 13. avgusta 1870.

Prostovoljna prodaja

lepega vinogradskega posestva v dobro poznanih in imenitnih zavrčkih goricah.

Posestvo ima skupno 15 oral zemlje, in sicer 8 oral vinograda, ostalo pa njiv, senokoše, pašnika in doraščenega gozda. K temu spada: Gospodska hiša, v kateri se nahajajo dve sobi, kuhinja, shramba za jedi, obokana (velbana) vinska klet, v kateri ima prostora 20 štrtinjakov vina v polovnjakih in dalje ste pri hiši dve vinski preši; dalje je še hiša za vincarja, hlevi, vse v najboljšem stanju.

Posestvo se bode prodalo z letošnjo bratvo in sicer prostovoljno. Tančnejše prodajine pogodbe se izvejo pri g. **Frane Rodoschegg-u**, c. k. notarju v Ptujju.

V Ptujju dné 24. julija 1870.